

GERBERA

Günümüzde gerbera cinsinde 40'ın üzerinde tür olmakla birlikte kesme çiçek sektöründe yaygın olarak yetiştiriciliği yapılan tür Gerbera jamesonii'dir

Dr. SONER KAZAZ

SDÜ Ziraat Fakültesi
Bahçe Bitkileri
Bölümü

Gerbera, Compositae familyası içerisinde yer alan çok yıllık otsu gövdeye sahip bir tür olup anavatanı Güney Afrika'dır. Günümüzde gerbera cinsinde 40'ın üzerinde tür olmakla birlikte kesme çiçek sektöründe yaygın olarak yetiştiriciliği yapılan tür Gerbera jamesonii'dir.

Kesme çiçek yetiştiriciliğinde gerbera ticari olarak ayırma ve doku kültürü (in vitro) ile, ıslah ve çeşit geliştirme amacıyla ise tohumla çoğaltılmaktadır.

Gerbera'nın Ekolojik İstekleri:

a) Toprak: Gerbera; derin, geçirgen, hafif, organik maddece zengin, taban suyu seviyesi yüksek olmayan ve tuzluluk sorunu görülmeyen topraklarda iyi gelişir. Toprak pH değerinin 5.5-6.3 arasında olması istenir. Elektriksel geçirgenlik (EC) değeri 0.5-2.0 mS/cm arasında, optimum olarak da 1.0 mS/cm olmalıdır.

b) Sıcaklık: Gerbera yetiştiriciliğinde en önemli iklim parametrelerinin başında sıcaklık ve ışık gelmektedir. Gündüz optimum sıcaklık değeri 22-26oC, gece ise 18-22oC arasındadır. Gündüz maksimum sıcaklığın 26-30oC, gece minimum sıcaklığın ise 15-16oC olması istenir. Gerbera gece ve gündüz sıcaklıklarında meydana gelen ani sıcaklık değişimlerine karşı çok

hassastır. Işığın azaldığı kış aylarında gündüz sera içi sıcaklığı 14-18oC ile gece sıcaklığı 12oC düzeyine kadar inebilir. Sera içi sıcaklık değerleri bu derecelerin altına düştüğünde mutlaka sera içinde ısıtma yapılmalıdır. Toprak sıcaklığı optimum 18-20oC olmalıdır.

c) Işık: Gerbera çeşitlerinin gün uzunluğuna tepkisi farklıdır. Bazı çeşitlerin gün uzunluğuna karşı nötr, diğer bazı çeşitlerin ise kısa gün reaksiyonu gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte kısa gün koşulları (7-8 saat) ile 13oC gece sıcaklığında çok fazla sayıda sürgün tomurcuğu oluşturmaktadır. Gerbera ışığı seven bir bitki olmasına rağmen

özelliikle yaz aylarında 50.000-60.000 lüx'ten fazla ışık şiddeti sera içinde sıcaklığın aşırı derecede yükselmesine neden olur bunun sonucu olarak ta bitki gelişimini olumsuz etkiler. Bu durumda özellikle yaz aylarında sera içine doğrudan giren güneş ışığının %25-70 oranında gölgeleme ile azaltılması gerekir. Böylelikle bitkinin yaprak rengi, çiçek sapı uzunluğu, çiçek büyüklüğü ve rengi ile bitkinin genel görünümünde bir gelişme görülür.

d) Nispi Nem: Sera içi nispi nem değerinin %60-85 arasında olması en idealdir. Sera içi neminin çok yüksek olması (%90 ve üzerinde) durumunda özellikle kış aylarında botrytis ve sclerotinia gibi mantari hastalıklar gelişir, aynı zamanda stomalar da kapanır. Bu nedenle ya sera içinde üst havalandırmalar açılarak ya da ısıtma yapılarak sera içi neminin düşürülmesi gerekir.

Yetiştirme Tekniği:

Günümüzde gerbera toprakta ve topraksız olma üzere iki farklı şekilde

yetiştirilmektedir. Avrupa'da ve dünyada gerbera yetiştiriciliği yapılan diğer ülkelerde toprak-sız gerbera üretimi giderek yaygınlaşırken ülkemizde toprak-sız gerbera yetiştiriciliğinin yaygın olması nedeniyle yazımızda toprakta gerbera yetiştiriciliği üzerinde durulacaktır.

Dikim Sıklığı ve Dikim: Gerberalar Avrupa ülkelerinde genellikle 50-60 cm genişliğindeki yastıklara (yatac) 30-40 cm sıra arası ve 20-25 cm sıra üzeri mesafelerde, metrekareye 6-8 bitki gelecek şekilde dikilir. Ülkemizde ise daha çok 60 cm genişlikteki yastıklara 25 cm sıra arası ve 20 cm sıra üzeri mesafelerde metrekareye 10 bitki gelecek şekilde dikim yapılmakta ve dekara 6500-7000 adet bitki dikilmektedir. Bir yastığa (yatac) üçgen dikim sisteminde iki sıralı olarak dikim yapılır. Yastıklar arasında gerek kültürel işlemlerin kolaylığı gerekse hava sirkülasyonunun sağlanması bakımından genellikle 40-50 cm yollar bırakılır. Bitki yapraklarının zarar görmemesi ve kök bölgesine basılmaması açısından yollar oldukça derin (yastık seviyesinden 40-50 cm) olmalıdır. Gerberaoyunca dikilebilir. Tek yıllık yetiştiricilikte dikim ürün alınacak zamana göre ayarlanır. Sonbahar ve kış verimi için dikim genellikle mayıs-haziran ayında yapılır. Antalya koşullarında ise dikim genellikle mayıs ayının sonunda veya haziran ayının başında yapılmaktadır. İlk-bahar ve yaz verimi için ise ağustos ayında dikim yapılır. Çok yıllık yetiştiricilikte ise dikim şubat-mart aylarında yapılmaktadır, fakat ülkemizde çok yıllık gerbera yetiştiriciliği yapılmamaktadır. Dikim kök ve kök boğazı hastalıkları riski nedeniyle yüzlek yapılmalıdır.

Sulama: Toprak dikimden sonra sürekli nemli tutulmalı ancak ıslak olmamalıdır. Su ihtiyacı toprağın yapısı, mevsim, sera içindeki buharlaşma, ışık şiddeti ve sıcaklığa bağlı olarak değişir. Sulama damla sulama, gübreleme ise fertiğasyon (sü ile gübrenin birlikte verilmesi) şeklinde yapılır.

Gübreleme: Gübreleme mutlaka yaprak ve toprak analiz sonuçlarına göre yapılmalıdır. Dikimden önce temel gübre olarak dekara 4-6 yanmış çiftlik gübresi verilebileceği gibi dekara 50-60 kg'da DAP veya TSP verilebilir. İki yıllık gerbera yetiştiriciliğinde gerbera'nın bir yılda topraktan kaldır-

dığı besin element miktarları aşağıda verilmiştir: N= 3.8-4 gr/bitki/yıl, P2O5= 0.95-1.1 gr/bitki/yıl, K2O= 6.1-6.4 gr/bitki/yıl, CaO= 2.2-2.4 gr/bitki/yıl, MgO= 0.65-0.90 gr/bitki/yıl. Gübrelemede N: P2O5: K2O oranının 1:0.25:1.60 olmasına dikkat edilmelidir. Gerbera yetiştiriciliğinde başta Demir, Mangan ve Çinko gibi mikro besin elementlerinin noksanlığı da görülebilir. Bu nedenle gübreleme de bu elementlere önem verilmelidir.

Yaprak Seyreltme: Gelişmenin hızlı olduğu dönemde bitkilerin yan ve orta kısımlarındaki fazla sayıdaki yaşlı yapraklar el ile koparılmalı alınır. Yaprak seyreltme ile özellikle bitkinin taç kısmının açılması sağlanır bu da çiçek kalitesine olumlu etki yapar.

Hasat: Hasat çiçek sapının gövdeye bağlandığı yerden sap parçası bitki üzerinde bırakılmadan elle yana doğru çevrilerek koparılması şeklinde yapılır. Hasat çiçeğin orta kısmındaki erkek çiçeklerin en az 2-3 sırasının açtığı dönemde yapılır. Hasat edilen çiçekler sera içerisinde 5-10 cm derinliğinde su olan plastik kovalara yerleştirilir ve serada uzun süre bekletilmenden işleme evlerine getirilir. Su çekirme işleminden sonra çiçekler kalitelerine göre gruplara ayrılır. Kalitede özellikle çiçek sapı uzunluğu ve çiçek çapı önemlidir. Sap uzunluğu 50 cm ve çiçek çapı büyük (12 cm) olan düz ve kuvvetli saplara sahip çiçekler birinci kalite olarak sınıflandırılır.

Verim: Ülkemizde sonbahar ve kış verimi için yetiştirilen gerberalarda bitki başına verim 10-20 adet dal/bitki arasında, dekara verim ise 70.000-100.000 adet dal/da arasında değişmektedir. Sonbahar ve kış üretiminde yüksek verim için mutlaka ısıtma yapılmalıdır.

Not: Topraksız gerbera yetiştiriciliğine ileriki sayılarda yer verilecektir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

- 1) Özzambak, E., Zeybekoğlu, E., 2004. Serada Topraksız Gerbera Yetiştiriciliği, İzmir Ticaret Odası yayın No: 140, İzmir.
- 2) Korkut, A.B., 1998. Çiçek Yetiştiriciliği. Hasad Yayınları, S:86-94, İstanbul.
- 3) Mercurio, G., 2002. Gerbera Cultivation in Greenhouse. Schreurs, 206p, Italy.

